

NGĀ KŌRERO A TE ATAARANGI

TE PĀNUI TUATAHI MŌ TĒNEI TAU

Tēnā koutou, koutou kei ngā kāinga huhua o te motu, otirā koutou ko ngā ngākau māhaki o Te Ataarangi e pīkau ana i te kaupapa nei ki ngā tōpito o te whenua. Tēnā koutou, tēnā koutou, tēnā koutou katoa. Kua tangihia te hira o te mate, nō reira koutou kua whetūrangitia, haere, haere, haere ki tua o kahurangi.

TE HUI-Ā-TAU 1992

Kei whea a Matairangi Bay?" Koinei te pātai nui e rere ana i ngā kāinga maha. Rukea ngā pukapuka mapi. I hē te kōrero i tāngia ki te pānui whakamutunga o tērā tau. Nā te ngenge noa iho o te kaituhi i kapo ai, i hē ai. Ka tū tā tātou hui ki Tāpui Mārae, ki Matauri Bay, atu i te 16 ki te 18 o Whiringa-ā-nuku.

Heoi anō koutou o Ngāpuhi-nui-tonu, te whānau urupū ki te whakarite i tā tātou hui-ā-tau, aroha mai ki a mātou o tēnei moka o te whenua, e pōrearea haere nei. Nō mātou te hē, nō mātou te hē.

NZQA

Me tuku hoki he mihi nui ki a NZQA, ki a Trevor Moeke mā, nā rātou a Te Ataarangi i whakamana hei Kura Motuhake. Kei tō tātou tari nei te tohu e iri ana. Ko te tūmanako kua tata tonu te whakamana i ō tātou kura katoa.

KOMITI MATUA

I Mangatū, i tā tātou hui-ā-tau, i karangatia te Komiti Matua kia huri haere i ngā rohe, kia kite-ā-kanohi i te iwi. He kamakama nō Te Waiariki, ka pōwhiritia mātou ko ngā takawaenga-ā-rohe ki Mātaatua Marae i Rotorua ā te 22 o Haratua. Tere tonu te whai mai a Tāmaki-makaurau. Kua tono rātou kia tae atu mātou ki reira ā te 22 o Whiringa-ā-rangi, engari kāore anō te wāhi hui kia whakaritea. Mō mua tonu o te hui-ā-tau, ā te 23 o Here-turi-kōkā ka hui anō mātou, engari ki whea, kei a koutou te tikanga. Nō reira e te whānau o Hawaii, karanga mai, karanga mai, karanga mai...

Tērā pea kua rangona e koutou e rua ngā tūranga o te Komiti Matua kāore i pōtingia. Nā runga i tēnei, nā mātou i whakarite kia tū a Rāhera Shortland o Tāmaki-makaurau, me Wai Uatuku o Taranaki, hei whakakī i aua tūranga. Mō te hui-ā-tau ki Matauri Bay ka mātua whakatikangia tēnei, ka pōtingia anō ngā tūranga e rua nei.

KURA POUAKO

Kua whakatūria e Katerina tētahi Kura Pouako ki te Kuratini o Waikato. He kura tawhiti tēnei, arā, ka noho ngā ākonga ki ō rātou kāinga mahi ai, ā, ka riro mā te kaiako e tuku mahi ki a rātou. I tēnei wā kei te whai atu mātou kia whakaaetia e NZQA tō tātou tohu kaiako hei "Tohu Mātauranga o te Motu".

Ko te tūmanako inā oti ngā mahi i roto i tēnei kura ka whakawhiwhia ngā ākonga ki ō rātou tohu mātauranga i te hui-ā-tau a Te Ataarangi.

TE TOHU O TE ATAARANGI

He paku kōrero anō tēnei. Inā pīrangi koutou ki te tā i te tohu o Te Ataarangi ki runga pukapuka, ki runga hāte rānei, ko te tikanga mā te Komiti Matua e mātua whakaae. Ka mahi pēnei kia kore ai te mana o Te Ataarangi e raru.

KUPU MIHI

Ka nui aku mihi ki a koutou, kia manaakitia koutou me ō koutou whānau e te mata ngaro. Tēnā koutou, tēnā koutou, tēnā koutou katoa.

Arohanui

Nā te pīpī nei, nā *Erana*

TE "WHAKAATURANGA REO" KI POIPIRIPI, 1992

Atu i te 4 ki te 7 o ngā rā o Whiringa-ā-rangi 1992, ka tū tētahi "Whakaaturanga Reo" ki Poipirihi, Ahitereiria. Kua tau mai ngā pānui whakamōhio a te Pokapū Reo o te Motu (o Ahitereiria) ki te Taura Whiri, kia riro mā te Taura Whiri e whakarite te taha ki te reo Māori. Ko ā rātou pānui o muri atu ka tukuna mai ki te Taura Whiri i te Reo Māori, ā, ko tō te Taura Whiri whakaaro i tēnei wā me whakapā atu ki ngā whakahāere reo Māori mai kore rātou te hiahia whai wāhi atu. Kia rongo te Taura Whiri i ō ēnei whakaaro ka whirihwhirihia me aha.

Hei taua wiki anō hoki ka whakanuitia te tau kotahi rau, rima tekau mai i te wā i whakapūmautia ai a Poipirihi hei tāone tūturu. Hāunga ēnei, ka tū te tauomaoma hōihō ronganui o tērā takiwā e mōhiotia nei ko te "Kapu o Poipirihi"!